

Datum van inontvangstneming : 26/02/2019

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-41/19 – 1

Zaak C-41/19

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 januari 2019

Verwijzende rechter:

Amtsgericht Köln (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

14 januari 2019

Verzoekende partij:

FX

Verwerende partij:

GZ, wettelijk vertegenwoordigd door haar moeder

[OMISSIS]

Amtsgericht Köln

Familiengericht

Beslissing

In de familierechtelijke zaak

tussen de heer FX, [OMISSIS] Kall,

verzoeker,

[OMISSIS]

en

het kind GZ, wettelijk vertegenwoordigd door haar moeder, [OMISSIS]
Krakau/Polen,

verweester,

heeft het Amtsgericht Köln

op 14 januari 2019

[OMISSIS] het volgende beslist: **[Or. 2]**

I.

De behandeling van de zaak wordt geschorst.

II.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. **Betreft een overeenkomstig § 767 van de Duitse Zivilprozessordnung ingesteld beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging dat is gericht tegen een buitenlandse onderhoudstitel, een onderhoudsverplichting in de zin van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen?**
2. **Indien de voorgaande vraag ontkennend wordt beantwoord, is een overeenkomstig § 767 van de Zivilprozessordnung ingesteld beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging dat is gericht tegen een buitenlandse onderhoudstitel, dan een procedure inzake de tenuitvoerlegging van beslissingen in de zin van artikel 24, punt 5, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Brussel I bis-verordening)?**

Motivering:

I.

De gerechtelijke procedure die aanhangig is gemaakt bij het Amstgericht Köln (rechter in eerste aanleg Keulen, Duitsland), optredend als rechter in familierechtelijke zaken, is een beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging in de zin van § 767 van de Zivilprozessordnung (Duits wetboek van burgerlijke

rechtsvordering; hierna: „ZPO”) dat door de in Duitsland woonachtige verzoeker is ingesteld tegen de in Polen woonachtige verweerster. **[Or. 3]**

Verzoeker is de vader van de minderjarige verweerster. Bij beslissing van de rechter in eerste aanleg van Krakau van 26 mei 2009 [OMISSIS] is hem de verplichting opgelegd om voor zijn dochter vanaf 1 september 2008 alimentatie te betalen ten belope van maandelijks 500,00 PLN (Poolse Zloty) en om voor de periode van 19 juni 2008 tot en met 31 augustus 2008 met terugwerkende kracht alimentatie te betalen ten belope van maandelijks 430,00 PLN.

Aangezien het tot onderhoud gerechtigde kind verzocht om tenuitvoerlegging van de Poolse beslissing in Duitsland, heeft het bij verzoekschrift van 20 juli 2016 bij de verwijzende rechter een verzoek ingediend tot erkenning en uitvoerbaarverklaring van de Poolse onderhoudsbeslissing in Duitsland op grond van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen (hierna: „onderhoudsverordening”). De verwijzende rechter heeft vervolgens bij beslissing van 27 juli 2016 [OMISSIS] – overeenkomstig de artikelen 23 en volgende en artikel 75, lid 2, van de onderhoudsverordening juncto § 40, lid 1, eerste volzin, van het Gesetz zur Geltendmachung von Unterhaltsansprüchen im Verkehr mit ausländischen Staaten (Duitse wet inzake de inning van levensonderhoud in de betrekkingen met andere staten; hierna: „AUG”) – vastgesteld dat die beslissing uitvoerbaar moest worden verklaard.

Verweerster is inmiddels jegens verzoeker overgegaan tot gedwongen tenuitvoerlegging uit hoofde van de Poolse titel in combinatie met de beslissing van de verwijzende rechter. Verzoeker heeft bij verzoekschrift van 5 april 2018 verzocht de gedwongen tenuitvoerlegging van de beslissing van de verwijzende rechter van 27 juli 2016 niet-ontvankelijk te verklaren.

Ter motivering van zijn verzoek voert verzoeker aan dat de aan de titel ten grondslag liggende onderhoudsvordering van verweerster reeds door betaling is voldaan. Hijzelf heeft namelijk in de jaren 2008 tot en met 2010 onderhoud betaald ten belope van in totaal 6 640,05 PLN. Bovendien heeft verweerster van het Poolse alimentatiefonds sinds december 2010 overheidsuitkeringen ontvangen ten belope van maandelijks 500,00 PLN. Het Poolse alimentatiefonds staat met hem in contact en hij betaalt de door dat fonds uitgekeerde bedragen terug voor zover zijn financiële draagkracht het toelaat. Verzoeker is van mening dat verweersters aanspraak op onderhoud daardoor hoe dan ook grotendeels is komen te vervallen.

II.

[Or. 4] Overeenkomstig artikel 267, tweede alinea, VWEU dient het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) te worden verzocht om een prejudiciële beslissing, daar de beslissing van de aangezochte rechter afhangt van

de beantwoording van de aan het Hof voorgelegde vragen over de werkingssfeer van de onderhoudsverordening en van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „Brussel I bis-verordening”).

Eerste vraag

Indien het door verzoeker ingestelde beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging een onderhoudsverplichting in de zin van artikel 1 van de onderhoudsverordening betreft, vloeit uit deze verordening geen internationale bevoegdheid van de aangezochte rechter voort. Alsdan is namelijk kennelijk niet voldaan aan een van de voorwaarden van artikel 3 van de onderhoudsverordening en de betrokken partijen hebben geen forumkeuze gemaakt in de zin van artikel 4 van deze verordening, die overigens in het licht van artikel 4, lid 3, ervan ook niet relevant zou zijn. Daarentegen zouden de rechterlijke instanties in Polen, waar de onderhoudstitel in het leven is geroepen, op grond van artikel 3, onder a) of b), van de onderhoudsverordening zonder meer bevoegd zijn om zich uit te spreken over verzoekers stelling dat betaling reeds heeft plaatsgevonden.

De aangezochte rechter is van oordeel dat het door verzoeker ingestelde beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging een onderhoudsverplichting in de zin van de onderhoudsverordening betreft. Niettemin meent hij zich niet ambtshalve onbevoegd te kunnen verklaren overeenkomstig artikel 10 van de onderhoudsverordening, omdat een beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging, anders dan een verzoek tot wijziging (artikel 8 van de onderhoudsverordening), niet uitdrukkelijk wordt vermeld in die verordening of in de Brussel I bis-verordening. Derhalve dient door uitlegging van deze rechtsinstrumenten te worden vastgesteld hoe het beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging moet worden gekwalificeerd.

De Duitse wetgever is kennelijk van mening dat de internationale bevoegdheid met betrekking tot beroepen ter voorkoming van tenuitvoerlegging berust bij de rechterlijke instanties van de lidstaat waar de tenuitvoerlegging plaatsvindt. Zo heeft hij in § 66 AUG vastgesteld dat de schuldenaar bezwaren die zich tegen de vordering zelf richten, kan aanvoeren in een procedure op grond van § 120, lid 1, van het Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Duitse wet betreffende procedures in familierechtelijke zaken en niet-contentieuze procedures; hierna: „FamFg”) juncto § 767 ZPO, wanneer een buitenlandse titel overeenkomstig de onderhoudsverordening uitvoerbaar is verklaard. In de memorie van toelichting bij het ontwerp van de Bondsregering voor een wet tot uitvoering van verordening (EG) nr. 4/2009 en de herschikking van bestaande uitvoerings- en toepassingsbepalingen op het gebied van het internationale procedurele recht inzake onderhoudszaken van 27 februari 2011 [OMISSIS], staat met betrekking tot § 66 AUG onder meer het volgende te lezen: **[Or. 5]**

„Voor zover de Duitse rechterlijke instanties internationale bevoegdheid bezitten, maakt het wetsontwerp het mogelijk dat ook tegen buitenlandse titels de procedure ter voorkoming van tenuitvoerlegging wordt ingesteld. Binnen de Europese Unie wordt de internationale bevoegdheid in zoverre nog steeds geregeld door artikel 22, punt 5, van de Brussel I-verordening. De onderhoudsverordening staat namelijk niet los van de Brussel I-verordening, maar wijzigt deze door de regelingen te vervangen. Bij wijze van aanvulling dient derhalve de Brussel I-verordening te worden toegepast.

De bepaling biedt de schuldenaar de mogelijkheid om tegen een buitenlandse titel die ofwel reeds zonder executurprocedure uitvoerbaar is of die uitvoerbaar is verklaard, bezwaren aan te voeren die naar Duits recht in een procedure ter voorkoming van tenuitvoerlegging moeten worden aangevoerd. Het gaat daarbij niet om een ontoelaatbare toetsing van de buitenlandse beslissing ten gronde, aangezien die bezwaren door de rechterlijke instantie die de beslissing heeft gegeven, nog helemaal niet in aanmerking konden worden genomen. De uitsluiting heeft niet alleen betrekking op buitenlandse beslissingen, maar algemeen op alle buitenlandse titels die op het Duitse grondgebied, eventueel na een executurprocedure, uitvoerbaar zijn. Daardoor wordt gewaarborgd dat het verbod op inhoudelijke toetsing ook met betrekking tot gerechtelijke schikkingen en authentieke akten wordt geëerbiedigd. Bovendien is het beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging, dat wordt geregeld in het achtste boek van de ZPO, dat via § 120 FamFG ook van toepassing is in familierechtelijke zaken, een tenuitvoerleggingsprocedure die de onderhoudsverordening onverlet laat. Ten slotte wordt door § 66 rekening gehouden met het vereiste van gelijke behandeling van binnenlandse en buitenlandse titels.”

De opvatting dat beroepen ter voorkoming van tenuitvoerlegging geen betrekking hebben op onderhoudsverplichtingen in de zin van de onderhoudsverordening, strookt kennelijk met de heersende mening in Duitsland [OMISSIS]. In wezen wordt daarbij geargumenteed dat de rechtsbescherming die met een beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging wordt beoogd, enkel betrekking heeft op de tenuitvoerlegging als zodanig maar het bestaan van de oorspronkelijke titel onverlet laat. Rechtsmiddelen tegen de tenuitvoerlegging als zodanig vallen derhalve niet onder de onderhoudsverordening, maar moeten in de staat van tenuitvoerlegging worden ingesteld. **[Or. 6]**

Anderen zijn daarentegen van mening dat het beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging een onderhoudsverplichting in de zin van de onderhoudsverordening betreft, omdat de in het kader van dat beroep aangevoerde bezwaren, zoals de stelling dat de vordering reeds is voldaan of dat de vordering is overgegaan, in wezen gericht zijn tegen de titel als zodanig en niet alleen tegen de louter uit het oogpunt van het recht inzake tenuitvoerlegging te beoordelen wijze van gedwongen tenuitvoerlegging [OMISSIS]. Bovendien wordt erop gewezen dat het in het Duitse procesrecht geregelde beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging qua werking overeenkomt met een verzoek tot wijziging dat is gericht op vermindering van de in de titel belichaamde aanspraak op onderhoud,

en dat volgens artikel 8 van de onderhoudsverordening de bevoegdheidsregels van deze verordening van toepassing zijn op een verzoek tot wijziging.

De verwijzende rechter neigt naar dit laatste standpunt, aangezien dit als enige verenigbaar is met het doel van de onderhoudsverordening, dat erin bestaat de bescherming en de bevoegdheidsrechtelijke voorrang van de onderhoudsgerechtigde te waarborgen (zie overweging 9). Indien de onderhoudsgerechtigde zich in de staat van tenuitvoerlegging zou moeten verweren tegen een beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging dat gebaseerd is op materieelrechtelijke bezwaren tegen de in de titel belichaamde aanspraak, zou juist die bescherming niet gewaarborgd zijn in alle gevallen waarin de verzoeker stelt dat het tegen die aanspraak aangevoerde bezwaar pas ontstaan is nadat de titel onaantastbaar is geworden. Dat zou betekenen dat een onderhoudsgerechtigde die overeenkomstig de bevoegdheidsregels van de onderhoudsverordening een onderhoudstitel heeft verkregen in de lidstaat waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft (in casu Polen), zich – in weerwil van voornoemde regels – in een andere lidstaat (in casu Duitsland) zou moeten verweren tegen acties van de eerder in het ongelijk gestelde onderhoudsplichtige. Daarbij komt nog dat de rechterlijke instanties van de lidstaat waar oorspronkelijk de titel is afgegeven waarin de aanspraak is belichaamd, veel beter in staat zijn om materieelrechtelijke bezwaren te beoordelen die tegen die aanspraak worden aangevoerd, dan de rechterlijke instanties van een andere lidstaat, waar de titel enkel ten uitvoer moet worden gelegd.

Tweede vraag

Indien het door verzoeker ingestelde beroep ter voorkoming van tenuitvoerlegging geen betrekking heeft op een onderhoudsverplichting in de zin van de onderhoudsverordening, rijst de vraag of het dan gaat om een procedure in de zin van artikel 24, punt 5, [Or. 7] van de Brussel I bis-verordening, dat ziet op de tenuitvoerlegging van beslissingen.

Een antwoord op de voorgelegde vraag volgt niet reeds uit de arresten van het Hof van 4 juli 1985, AS Autoteile Service/Malhé (C-220/84), en 13 oktober 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653).

In zaak C-220/84 is aan het Hof onder meer een vraag gesteld over de uitlegging van artikel 16, punt 5, van de voorloper van de Brussel I-verordening, te weten het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „Executieverdrag”). Concreet ging het om de vraag of de in die bepaling neergelegde bevoegdheidsregel van toepassing was op beroepen ter voorkoming van tenuitvoerlegging in de zin van § 767 ZPO.

Volgens artikel 16, punt 5, van het Executieverdrag, dat inhoudelijk in wezen overeenkomt met artikel 24, punt 5, van de Brussel I bis-verordening, zijn „[o]ngeacht de woonplaats [...] bij uitsluiting bevoegd: [...] 5. ten aanzien van de

tenuitvoerlegging van beslissingen: de gerechten van de verdragsluitende staat van de plaats van tenuitvoerlegging”.

In antwoord op die vraag heeft het Hof vastgesteld dat een procedure als die waarin § 767 ZPO voorziet, wegens haar nauwe band met de tenuitvoerleggingsprocedure op zich onder de bevoegdheidsregel van artikel 16, punt 5, van het Executieverdrag valt. Deze vaststelling laat volgens het Hof echter in het midden welke bezwaren een partij in het kader van een dergelijke procedure kan opwerpen zonder de grenzen van artikel 16, punt 5, te overschrijden.

In zaak C-139/10 was het Hof verzocht een standpunt in te nemen over de vraag of artikel 45 van verordening nr. 44/2001 eraan in de weg stond dat de rechter die moest beslissen op het rechtsmiddel als bedoeld in de artikelen 43 of 44 van deze verordening de verklaring van uitvoerbaarheid weigerde of introk op een andere dan een in de artikelen 34 en 35 van de verordening genoemde grond die werd aangevoerd tegen de tenuitvoerlegging van de uitvoerbaar verklaarde beslissing en die zich had voorgedaan nadat deze beslissing was gegeven, zoals de grond dat die beslissing was uitgevoerd. **[Or. 8]**

Dienaangaande heeft het Hof uiteengezet dat de uitvoering van een rechterlijke beslissing deze beslissing niet haar uitvoerbaarheid ontnemt, noch meebrengt dat aan die beslissing bij de uitvoerbaarverklaring in een andere lidstaat rechtsgevolgen worden toegekend die zij in de lidstaat van herkomst niet zou hebben. Een dergelijke grond kan daarentegen aan het onderzoek door de executierechter van de aangezochte lidstaat worden onderworpen. Wanneer die beslissing eenmaal in de rechtsorde van de aangezochte lidstaat is opgenomen, gelden daarvoor volgens vaste rechtspraak namelijk de nationale bepalingen van die laatste staat betreffende de tenuitvoerlegging op gelijke wijze als voor beslissingen die door een nationale rechter zijn gegeven.

Beide arresten van het Hof hadden betrekking op algemene burgerlijke en handelszaken. Zij zijn gewezen vóór de inwerkingtreding van de onderhoudsverordening en van de Brussel I bis-verordening, die blijkens artikel 1, lid 2, onder e), ervan niet van toepassing is op onderhoudsverplichtingen. In de betreffende arresten wordt dan ook geen rekening gehouden met de hierboven ten aanzien van de eerste vraag toegelichte bijzondere bevoegdheidsregels voor onderhoudsverplichtingen. Derhalve is het twijfelachtig of die arresten ook kunnen worden geacht te gelden voor onderhoudsverplichtingen, aangezien dit zou betekenen dat de onderhoudsplichtige op grond van artikel 24, punt 5, van de Brussel I bis-verordening de mogelijkheid zou hebben om in de staat waar hij zijn gewone verblijfplaats heeft, voor de rechter materieelrechtelijke bezwaren aan te voeren tegen een aanspraak op onderhoud waarvoor in een andere lidstaat een titel is afgegeven.

[OMISSIS]